

Végül számunkra a legmélyebben gyökerező, szent kötés, a mi unitárius hitünk. Ez teremtette meg atyáinknak a derűs élet- és világszemlélet lehetőségét, a hit és a tudás nélkülözhetetlen összhangját, mindkettőnek akadálymentes fejlődését, a hit és gondolkodás szabadságát, a vallásos élet parancsmentes gyakorlatát és a vallásos türelem törvényes biztosítását. A világon élő vallásos szabadelvűséget hirdető közössége osztatlan tisztelettel, múltunk és munkánk iránti elismeréssel tekint felénk. Írott és őrzött értékeinket, valláserkölcsei hagyományainkat, nem kevésbé tiszta és haladó állásfoglalásunkat az emberi társadalom döntő kérdéseivel kapcsolatosan nagyra értékeli az arra hivatottak. Nem hivalkodó hűszkeséggel, de féltő öntudattal, halálíg tartó hűséggel és szent kötéssel ragaszkodunk egyházunk múltjához, lelki, szellemi és anyagi javainak megőrzéséhez és gyarapításához. Mindezekért felelősséget is vállalunk. A múlt példáinak tanúsága szerint, aki ezt a kötetést könnyen feloldotta, széttörte lelkét, s valahol a mélyben sokszor megszólalt a hazahívó lelkiismeret. Aki külső kényszerből vagy érdekből széttépte ezt a kötetést, gyökértelen maradt s halálíg sérülten mindig visszavágyik a világosságot, haladást és e földi életben boldogságot hirdető és munkáló unitárius közösség körébe.

Hirdetjük és meg vagyunk győződve arról, hogy amit e földön szent kötések ápolásában megőriztünk, a mennyben is kötve léssen. Anyagi és szellemi értékeink vigyázására e földi életben a múlt és a jövő kötelez. Ha a hűség kötése által mi azt megtettük, önátadásunk minden biztonnal elégtételünk lesz nekünk a földi élet után is. Ámen.

BENEDEK SÁNDOR

NE SZÓVAL SZERESSÜNK

1Kor 13,8

"Ma minden virág értetek nyílik,/ És minden gyermekszív értetek repes,/ Rólatok zeng dicséretet a dal:/ Anyák, ti jók, ti édes, kedvesek."

A társadalmi, de az egyházi élet különböző alkalmain, fórumain nagyon sokan és sokszor beszéltek, beszélünk az anyai hivatás szépségéről, betöltéséről, az anyák felelősségéről. De hármennyire is lehangoló, az eszmei értékelést az esetek többségében náttérbe szorítja az anyagi kérdésekkel való túlzott foglalkozás. Tagadhatatlan tény - és ez nem csak a mi korunk velejárója -, hogy az anyagi gondok nagyon sokszor megbénítják, gúzsba kötik a legszebb, legszentebb kérdésekkel való zavartalan foglalkozást. Minden biztonnal ennek a kérdésnek a meglátása, felismerése készített 75 esztendővel ezelőtt egy pennsylvaniai lányt arra, hogy az Egyesült Államok szenátusához forduljon az a kéréssel, hogy május első vasárnapját nyilvánítsák hivatalos ünnepnek az édesanyák tiszteletére, és nevezzék ezt a napot "Anyák napjának." Az első hallásra gyerekesnek tűnő javaslat sok és hosszas vitát váltott ki a haza dolgaival-

gondjaival foglalkozó államférfiak között, míg végülis megszületik a határozat, május első vasárnapjának az "Anyák napjává" való nyilvánítása, azzal az öszszegező értékeléssel, hogy az anyák azok, akik Isten után, nem csak az élet folytonosságát biztosítják, de ők a tiszta emberség formálói önzetlen, türelmes, szelíd, soha el nem fogyó szeretetükkel. És nem rajtuk múlik, hogy lélekszerint való sok áldozatuk ellenére sem tud olyanná szépülni a világ, amilyennek ők megálmodták, amilyené formálni, alakítani, szépíteni szeretnék.

Azonban törvényekkel szabályozni, előírni az anyák iránti tiszteletet nem lehet. És bár az utóbbi évtizedekben templomainkban, szöszéki beszédekben, előadásokon, anyáknapi verseken keresztül igyekszünk méltóképpen viszonyulni az ünnephez, és esetenként képzőművészeti kiállítások rendezése is azt célozza, hogy az anyaság értékét arra a piedesztálra emeljük, ahol nem csak az ünnep, az ünneplés alkalmával kellene látni őket. Mert az édesanyák azok, akik a legkevésbé igénylik az ünnepeletetést; egész lényük Isten által az ünnepszerezésre van hangolva, és a nagyon kevés kivételtől eltekintve, úgy akarnak benne élni ebben a hivatásban, mint akik tudják, hogy rajtuk áll, az ők feladatuk "Vadócha rózsát oltani, hogy szebb legyen a föld."

Amikor kimondjuk ezt a szót édesanya - bár ebbe a fogalomba minden anya beletartozik -, természetesen mindenekelőtt édesanyánkra gondolunk. Őt látjuk magunk előtt élete teljében-szépségében, és tiszta szívvel, őszinte átéléssel mondjuk: "A mi édesanyánk legszebb a világon,/ Nem látunk szebb rózsát a virágos ágon./ Tündöklő két szeme, ajka mosolygása,/ Többet ér mint a föld minden gazdagsága."

Őt látjuk magunk előtt, amint éjt és nappalt egybeforrasztó, fáradságot nem ismerő munkával akarja szebbé, könnyebbé tenni életünket, amikor sokszor fáradt, erőtlen erejével akar maga fölé emelni minket.

Őt látjuk magunk előtt, amint betegágyunk mellett álomtalan szemekkel őrködik és imádkozik.

Őt érezzük magunk mellett az első lépéstől kezdve egy életen keresztül, amint kezünket fogja, hogy el ne essünk, s ahogy a kéz ereje lankad, lelkierije úgy hatalmasodik el rajtunk. Megtart és vezet, dorgál és simogat. Mert: "A mi édesanyánk a legjobb a világon,/ Nincs hozzá hasonló hetedhét országon./ Szíve vérét adja a mi jóvoltunkért,/ S megbocsát ezerszer minden hántalmunkért."...) "Óh az édesanya, a mindnyájunk anyja,/ Drágább kincs, mint az egész világ aránya./ Örül, nevet, sír, miként sorsunkat látja,/ S hősként küzd, ha övét valaki hántja."

Jó nekünk ezekről így vallani, édesanyánk értünk való minden áldozatát értékelni, és soha el nem fogyó szeretetével élni. Az anyák napja azonban ennél többet vár tőlünk. Az anyák napja nem lehet csak egy pár órás ünneplés, mert ha az ünnep csak egy pár szép szavas megnyilatkozást és egy pár szál virággal való kedveskedést jelent, akkor az a pennsylvaniai lány hiába kérte május első vasárnapjának ünneppé nyilvánítását.

Ez a nap mindannyiunk számára a megméretetés napja is. Fel kell mérnünk, mennyit köszönhetünk az édesanyáknak, mennyivel tartozunk nekik, és az eddig ajándékozottakból adományozókká kell válnunk.

Nem az anyagiakra gondolok, mert ők legjobb falatjukat most is nekünk adják, és szegénységükben ők adnak nekünk. Azt adjuk, amit ők adtak nekünk: otthonmeleget! Nem az aggmenházban, nem szociális gondozókban, de családi otthonunkban, családjuk körében, és ezt egészítsük ki szeretetmeleggel, amint ezt tőlük kaptuk.

Rohanó korunk, feszültséggel tele életünk türelmetlenekké tett, de vajon nem érezték-e ők is súlyát a gondnak, ők mégis hozzánk türelmes szeretettel viszonyultak. Legyen türelmünk megérteni őket és beleélni önmagunkat fáradt életükbe, mert ha szeretet nincsen bennünk, semmik vagyunk!

És ne szóval szeressünk, mert ők soha el nem fogyó szeretettel szeretnek. Arcunknak mosolya, szavunknak melege, kezünknek simogatása juttassa kifejezésre irántuk érzett hálánkat. Számukra nincs fájdalmasabb dolog annál, ha irántuk "kirakat tisztelettel" viseltetünk. A szegénységet könnyebben tudják elviselni, mint a szeretetlenséget, az erőtlenséget inkább, mint a mellőzést.

Amikor az évek múlásával fokozatosan ellankad régen rugalmas járásuk s botorkálva teszik egyik lépést a másik után, amikor a hajdan nagyon gondos, világos és esetenként sziporkázó értelemre ráül a tehetetlenség köde, terhe, és tévednek, viszonyuljunk hozzájuk a megértő szeretet gondot, belső feszültséget oldó melegével. Nagyon sokat érdemelnének és nagyon kevéssel beérik, ha szívünket érzik szavainkban és tetteinkben is.

Annál is inkább, mert értünk, rólunk való gondoskodásuk nemcsak gondtalanná, de értelmessé is tette gyermekjátékainkat és megnyitotta előttünk a vallásos élet útját. Ők fáradtan is velünk játszottak, velünk újra tanulták a betűvetés tudományát, és nemcsak imádkoztak értünk, ők vezettek be ehbe a csodálatos világba, amelyet vallásos életnek nevezünk, amelynek hímporát sokszor verték le történelmi viharok, de amely mégis alapot adott a sorsnehézségek között is hitteljesen megállni. Nem kérdezem, hogy mennyiben élsz ezzel. Bizonyíts azok előtt, akik hittel és reménnyel adtak életet, bocsátottak a küzdés útjára, és adtak megtartó hitet és jövőbe mutató reménységet. Értük ezekre is gondolj, ezekért is ünnepelj. Életünk csak úgy lehet sziklára épített ház, ha alapja az a hit, amellyel ők éltek, amelyet szívünkbe írtak. Az "Imádkozzál édes gyermekem" intelem ma is mindenkihez egyformán szól.

Tőlük kaptuk szépen zengő anyanyelvünket, amelyről így vall Ábrányi Emil: "Óh szép magyar nyelv! Aki egyszer téged / Ajkára vón, többé nem dobhat el! / Szentség gyanánt, hogy befogja éked, / Órzó oltárrá válik a kebel. / ... Minden, ami fejből, vagy szívben fakad, / Tőled nyer pompát, színdús szavakat. / Nagy eszme, érzés oly ragyogva hord, / Mint egy király az ünneplő bíbort."

És jaj nekünk, ha erről a drága örökségről, édesanyánk nyelvéről, annak gyakorlásáról megfeledkezünk, mert ezzel irántuk való tiszteletünk és szeretetünk szenved csorbát és marad "... zengő érc vagy pengő cimbalom." Erre int Reményik Sándor is: "Ne nyúljon hozzá avatatlanul / Senki: ne szaggassátok szirmaikat / A rózsafának, mely hóban virul. / Úgy beszéljen ma ki-ki magyarul, / Mintha imádkozna, / Mintha aranyat, tömjént, mirrhát hozna!"

És anyanyelvünkkel ők oltották belénk nemzeti öntudatunkat, hogy mi annak a népnek fiai vagyunk, akit vernek ezer éve, és akit ritkán fogad be a béke réve, de amely nép "gondvánkoston, könyoszolyán, sárkenyéren,

könnyitalon" bár, de hű maradt önmagához. S ha voltak is, akik nagy elődök korcs utódai lettek, akik az anyai "testamentumról" megfeledkeztek, azok akik "hűek voltak mindhalálig", szereztek megbecsülést itthon és a világon bárhol. Anyáknapján ezekkel tisztelegjünk, szeretetünket, megbecsülésünket ezekben is juttassuk kifejezésre.

Milyen jó lenne ma nagyon bőkezűnek lenni, sokat adni, sokat tenni. Milyen jó lenne nemcsak ma, de amíg élnek, amíg élünk a soha el nem fogyó szeretet áldásaival élni; milyen jó lenne tisztaszívű gyermekként ünnepelni úgy, hogy az ünnep bensőségessége, szépsége, előre vetítse erőt adó, életet szebbé tevő melegét.

Ha még él édesanyád, ha még érzékelheted szerető kezének simogatását, ölelő karjainak biztonságot adó erejét, ha még hallod kedves, szelíd hangját, mely akár dicsér, akár dorgál, érted szól, hajolj érted munkáló és soha el nem fáradó kezére, és illesd azt a kezet a gyermeki hála csókjával és köszönj meg mindent, amit soha el nem fogyó szeretetén keresztül tőle kaptál, tőlük kaptunk.

S ha az örökkévalóságba tért, küldj érte Istenhez könyörgő imádságot, és ha teheted, állj meg sírhantja mellett és hidd el, hogy ő lélek szerint veled szemtől szemben áll, s mint régen, úgy most is szól: Szeress! Igyekezzünk arra, hogy ne "szóval szeressünk", de cselekedeteinken keresztül bizonyítsuk be, hogy mindaz, amit értünk tettek, nekünk adtak, nem volt hiábavaló, hogy számmunkra most és mindörökké "legnagyobb a szeretet."

Ezt az érzést áldja meg a gondviselő Isten. Ezzel az érzéssel legyünk és maradjunk édesanyánk jó gyermekei. Ámen.

Dr. RHYS WILLIAMS

EGYSÉG ÉS BÁTORSÁG*

Jn 8,32

Amikor egy tárgy egységéről beszélünk, azt értjük hogy a teljesség állapotában van - egy belső erő tartja egybe azt.

Ugyanez igaz az emberre nézve is. Az egység azt jelenti, hogy egész lenni, nem pedig töredezett, részekre homlott személyiség. Magatartásunkat nem változtatni, egyik személyhez így, a másikhoz meg ellenkezőleg viszonyulni. Nem úgy viselkedni, ahogyan mások szeretnének látni, hanem olyannak mutatkozni, mint aki vagy, ahogyan látod és hiszed, következetes egységben önmagaddal.

Egyházközségem egyik volt lelkésze Bostonban, Ralph Waldo Emerson mondta: "Végül is semmi sem szentebb, mint az ember lelke."

* Fordította: dr. Szabó Árpád.